

Bygger bro mellom minoriteter

Med sin nye bok løfter Bente Imerslund fram finsksættede minoriteter i mange land. – Skogfinnene har rett til å forvalte sin egen kultur, sier hun.

ARNE GUTTORMSEN

arne.guttormsen@vl.no

Forfatter Bente Imerslund kommenterer den aktuelle saken om vanskene Norsk Skogfinsk Museum opplever med å realisere sitt nybygg. Hun er opprørt over at Kulturdepartementet bruker museets størrelse mot dem.

– Det er selvfølgelig de få ansatte på museet som har kunnskapen om skogfinsk kultur. Skogfinnene må ha rett til å forvalte sin egen kultur uansett hvordan staten ellers organiserer museumsfeltet, sier hun.

Imerslund har opplevd de kummerlige forholdene ved den gamle skolen på Svullrya der den skogfinske historien blir tatt vare på og vist fram.

– Jeg har vært på mange museer rundt om i verden, men har aldri sett maken, sier hun.

Jo visst

Om kvener og skogfinner får bedre kjennskap til tornedalinger, karelere, vepsere og ingermanlandsfinner, vil Bente Imerslund være glad. Hun har skrevet boka om disse folkegruppene og gitt den undertittelen *Onhan meittä vielä! Jo visst finnes vi!*

I alle Finlands naboland bor det mennesker som snakker de finskbeslektede språkene kvensk, karelsk, meänkieli og vepsisk. Her i landet gjelder det kvenene. Blant skogfinnene er språket blitt borte. At Bente Imerslund lærte seg finsk er litt tilfeldig. At hun er redaktør for nettstedet finsk.no og har skrevet bok om seks minoriteter med finske røtter, er en hjertesak.

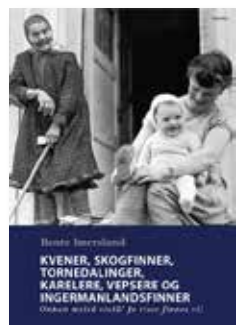
– Jeg vil at de norske gruppene, skogfinner og kvener skal få bedre kjennskap til de russiske folkegruppene som snakker finsk eller finskbeslektede

BENTE IMERSLUND

► Forfatter Bente Imerslund er bosatt i Hokksund, og har 47 år bak seg i Nord-Norge.

► Hun har skrevet to bøker om kvenske navn i Nordreisa, den ene om stedsnavn, den andre om personnavn, videre *Ymmärrän! (Jeg forstår!), et fem delers læreverk i finsk for nordmenn.*

► I 2004 startet hun nettstedet finsk.no, som hun har drevet siden.

Aktuell med boka *Kvener, skogfinner, tornedalinger, karelere, vepsere og ingermanlandsfinner*, som bygger på Imerslunds arbeid gjennom 20 år med finskbeslektede folk og forteller om seks folkegrupper.

språk. De opplever mye av det samme, men de kjenner ikke til hverandre.

Oppblomstring

Interessen for den finske arven er voksende. I januar i år ble Skogfinnernes forening stiftet. 25. september ble det holdt stiftelsesmøte i Ruijan kväänit Ulko-Oslovuonon – Norske kvener Ytre Oslofjord. Selv om kvener i hovedsak hører hjemme i Finnmark og Troms, viser denne nye foreningen at finske aner er representert i store deler av landet.

Snart kommer Marte Hallem med boka *Fremmed blod*, en fortelling om slektas vandring fra Savolax i Finland til Verdal i Trøndelag.

Russland

Når Imerslund holder foredrag om boka hun har skrevet, vil folk på hjemstedet Hokksund gjerne høre mer om nærliggende Finne-marka. I Hedmark vil de gjerne høre mer om Finnskogen, mens folk i Troms og Finnmark gjerne hører mest om kvenene.

– Når de likevel får høre om de finsktalende gruppene i Russland, blir de overrasket. Det er få som vet at mange får undervisning i finsk, vepsisk eller karelsk i Russland. Der kan også finsk språk være et springbrett til internasjonale stillinger, forteller Imerslund.

Skogfinnene mistet det finske språket i løpet av 1900-tallet. Det vepsiske språket er vanskelig å forstå for de andre, men ellers kan for eksempel en kven skjønnere en finsktalende fra Ingermanland i nærheten av St. Petersburg.

Finsk-ugrisk

Med boka om disse minoritetene vil Imerslund tette et kunnskaps-

hull og sette kvener og skogfinner inn i sin større sammenheng. Slik kan man få en større forståelse for hva som førte til at de har blitt assimilert, og måtte gitt avkall på sin egen kultur.

Imerslund har bodd i Nord-Norge i over 40 år, og interessen for finsk har ført henne til Russland, til det språklige beslektede Ungarn og til Transilvania i Romania, der det er en betydelig ungarsk minoritet. Det er særlig i Russland hun har funnet en oppblomstring.

LEDER: Reidun Mellem er tidligere leder i Norske Kveners Forbund. Foto: Bente Imerslund

SPRÅK: Bente Imerlund lærte seg finsk og oppdaget finskspråklige minoriteter i mange land – kvener, skogfinner, tornedalinger, karelere, vepsere og ingermanlandsfinner. Foto: Erlend Berge

Ei ingermanlandsfinsk dame forteller i boka om bolsjevikenes nedbrenning av kirker og drap på prester under den verste Stalin-tida. Imerlund har gjentatte ganger deltatt på ingermanlandsfinnernes store feiring av fastelavn.

– Gudstjenesten foregikk i den kirken som på 2000-tallet ble bygd opp ved ruinene av den bolsjevikene brente. I 2003 intervjuet jeg to damer på et ingermanlandsfinsk gamlehjem. En av dem fortalte hvordan hun

først etter glasnost fikk oppfylt sin gamle drøm om å bli søndagsskolelærer, forteller Imerlund.

Læstadianere

To av 75 intervjuer i boka er med framtrepende læstadianere som snakker om sin tro. Både tornedalinger, ingermanlandsfinner og finsbeslektede folk i Murmansk-området har hørt altværingen Henry Baardsen forkynne. Han er læstadianer og mener læstadianismen har vært

“Jeg ser det blant folk jeg kjenner i Russland; hvis de gifter seg med en russer, så taper morsmålet

og er viktig for bevaring av det finske språket.

– I forforskningstida var læstadianernes miljø et fristed hvor de uforstyrret fikk snakke

morsmålet. For meg personlig er også finsk kultur, væremåte og humor sentralt, sier han i boka.

Reidun Mellem er tidligere leder i Norske Kveners Forbund. Som femåring lærte hun å synge salmen *Armon lapset*, som er en av 15 kvenske salmene som kom med i Norsk salmebok i 2013. At kvensk lenge ble brukt blant læstadianere, forklarer hun med at Læstadius ville at alle skulle få Guds ord på hjertespråket. Både hun og mannen

Åge har strevd med å lære kvensk, og håper nye generasjoner «øker farta inn i framtida».

– Ingen som har mistet språket, kan ta det tilbake med et knips, sier hun.

Bente Imerlund vil ikke være pessimist, men synes det ser vanskelig ut med tanke på å bevare språket.

– Jeg ser det blant folk jeg kjenner i Russland; hvis de gifter seg med en russer, så taper morsmålet.